

Степан Руданський

Приказки

Преслів'я

*Вір не вір, а не
кажи: «Брешеш».*

I

Народився я на світ,
Як їдного рання
Моя ненька забагла
Шпаків на снідання.
А я,
хлопець-молодець,
Пожалував мами,
Серед лісу відпитав
Дупло зі шпаками.
В дупло руку — не
іде,
Голови не впхаю,
Сюди-туди край
дупла —
Та й сам улізаю.
Ходжу голий по

дуплі...

Шпаченят до ката!

Я в пазуху й

загорнув

Тії шпаченята.

Вилізати б, так не

то!..

Я й домудрувався,

Лиш сокиру

притащив,

З дупла прорубався.

Гиц із дуба на коня!

Кінь собі брикає,

А сокира моя все

Зад йому рубає.

Нагадався за сім

миль,

Назад подивився,

А у коня, як на сміх,

Лиш перед лишився.

Я і взявся йому зад

З верби підправляти,

І підправив, та й

заліг

На годинку спати.

А кінь ходить по

траві,

І перед пасеться,

А зад росте та й
росте,
Аж до неба пнеться.
А для моїх шпаченят
Того було й треба —
Додряпались по
вербі

До самого неба.
Пробудився — до
шпаків —
Та де вже до ката!..
Аж на небі половив
Свої шпаченята!..
Ото знову до верби!
А верба й пропала,
Бо коняка напаслась
Та й, знать,
побрикала.

Щастя тільки, що
святі
Не горшки ліпили,
Але якось на той час
Гречку молотили.
Розказав я їм біду,
Випросив полови
Та з полови їсукав
Мотуз прездоровий.
Вп'яв до неба та й

униз!

Мені й горя мало!..

Аж до низу на сім

міль

Мотуза не стало.

Згори й кажуть, що
скачи!

Але я не хочу,

Що вгорі собі урву,

То внизу надточу.

І спускаюсь собі

вниз,

Мало й остається,

Ще б урвати кілька

раз,

А мотуз не рветься.

І висів я кілька літ,

Мамина дитина,

І висохла, як дупло,

Уся середина.

А рій якимсь пролітав

Та туди й забрався,

Наніс меду,

щільників,

Розхазяювався.

Наніс меду кілька

пуд,

Ну його з бідною!..

Мотуз рветься — я в
багно

Чуть не з головою.

А тут яюсь по багні

І качка ходила,

На чуприну набрела,

Гніздо собі звила.

Яець много нанесла.

За дітей помовка,

Аж нечистая несе

Голодного вовка.

Та фурнула з голови,

А той завинувся,

Поїв яйця та й на чуб

Хвостом обернувся.

А я за хвіст:

«Гуттю-га!»

А вовк налякався

Та як скочить — я і

— гоп!

На світ показався!

II

І ото вже я підріс,

Ліг десяток було;

Дід ходив ще без

шганів,

А батька й не було.
То, бувало, коли хто
В гості запрошає,
То дід сяде на полу
Та мене й питає:
«А хто ж, сину, піде

з нас?»

То я його гладжу:

«Та хто б, —

кажу, — не пішов,

Все то їдно, —

кажу. —

Або я піду туди,

А ви сидіть, діду;

Або ви собі сидіть,

А я туди піду».

А зимою холодно,

Нічим затопити,

То й питається

дідунь:

«Що, сину, робити?»

А що ж, — кажу, —

тра комусь

Їхати в дубину!»

То, бувало, й каже

дід:

«Хто ж поїде, сину?»

То я й кажу: «Хоч
сидіть,

А я не поїду!
Хоч посиджу я за

вас,

А ви їдьте, діду!»
То, бувало, й їде

дід...

А раз таки, в біса,
Потягнувся вже і я
За дідом до ліса.
Тільки входимо у ліс,
Аж купа ломаччя!
Я сокирою гу-гуп! —
Заєць з-під ломаччя.
А ми собі не

страшкі!..

«Гуттю-га!» — на
зайця!

Та живенько до
ломач —

Аж там сиві яйця.

«Заберімо!» —

«Заберім!»

Зважили дрючками,

То насилу що

згорнув

У шапку руками.

Ото я їх і приніс,
А в нас на ту пору
Розквокталася свиня,
Квокче коло двору.
«Пійміть, діду!» Дід
пійняв,
Посадив на яйця...
То ми мали шість
волів,
Як орлів, від зайця.
Зараз таки й
запрягли,
Припічок зорали,
То такого ж, кажу,
ми
Того хліба мали!..
Що як то вже нам
женців
Прийшлося збирати,
То безрукая якась
Сама прийшла жати.
І нажала ж вона нам
Та кіп наскладала,
І стебла вже не було,
А та іще жала.
«А що, сину? —
каже дід. —
Треба спогадати,

А де-то ми ті стирти
Будем закладати?»
То, бувало, я сиджу
Та й дідові раджу:
«Адже у нас комин е,
На комині! —

кажу. —

На комині як
складем,
То й не тра сушити,
А на печі, як бог
дасть,

Будем молотити!»
То, бувало, святий
хліб

Аж комин колише!..
Їдна тільки нам біда,
Що вклюнулись
миші.

А кіт якось на полу
Із дідунем грався,
Від дідуня гиць на
піч,
В закутку закрався...
Та як хвостом

замахнув —

Жиди б його
з'їли! —

То в помийницю
стирти
Так і полетіли!

Ш

А ото вже дід підріс
Та й і одубився;
Після нього через рік
І батько родився.
Та ото вже тра було
Батька мені вчити;
Але зато, як
навчив, —
То-то було жити!
Все було у нас їдно:
Здатність і
заможність,
І хазяйство, й
ремество,
І смак, і набожність.
Мати любить все
парне,
А ми з батьком
кисле,
Мати парить по селу,
А ми собі киснем.

Мати ходить цілий
день,
Тільки оглядає,
А ми з батьком уночі
Вудку закидаєм.
То, бувало, таки так
В добрую годину,
Як не клянуться

кожух,
То тягнем свитину.
Купувати коли що —
То рука дрижала,
Зато купим, то по нас
Аж земля двигала.
А набожні що були,
То сохрани, боже!
Як до церкви серед

дня
І не пустять, може,
То, бувало, уночі
Церкву підкопаєм,
Помолитись хоч на

час
Таки повлізаєм.
То так собі

розжились,
Що й свіглицю мали,
Свігилося, куди

глянь,

Лиш стовпи стояли!
А одежі що було!
Боже, твоя воле!
Вісім було свит бери,
А все тіло голе.
Та й хазяйство таки

ми

Поряднеє мали,
Бо сусіди навкруги
В два плуги орали.
Та й воли які були!
Рога не дістати,
Бо то чорт його і мав
Кому доставати.
А як поле ізорем,
То вже чиє краще?
То не наше, а чуже,
То чуже, не наше.
А раз мати таки нам
Збитка зробила:
Взяла батьковий

кожух

Та й гречку накрила.
А худоби було шмат,
Гречка лиш біліла,
Та з кожуха як

пішла —

Чисто гречку з'їла.
А було й таке у нас,
Що ми й лавки мали,
Та все-таки через ню
І то позбували.
Як умерла — де було
Домовини взяти?
Мусили вже для біди
І лавки віддати.
Та ще потім по біді
І обід справляли,
Взяли собі понад

став

Людей поскликали.
Та й просимо їх

удвох:

«Пийте юшку, люди!
Як вип'єте теє все —
То там рибка буде!»

А тепер ми

розійшлись —

Батько шинк

тримати,

А я не так до шинка,
Як люблю орати.

Батько п'яний все

держить

За шинок рукою,

А я орю, як уп'юсь,
Носом за корчмою.

Гуменний

Їздив дідич за
границю,
Назад повертає —
От гуменний на
границі
Пана і вігає.
Поклонився,
привітався.
«А що там, Іване?»
А гуменний йому
каже:
«Та все гаразд, пане.
Одно тільки...» —
«А що тільки?»
Дідич обізвався.
«Та то, пане, що ваш
ножик
Складаний
зламався».
«Ну! Зламався, так
зламався,

Що там споминати.
Певне, хлопці мали
гратись
Та й мали зламати?»
«Таки правда, ясний
пане!
Хлопці ізламали,
Лиш не грались, а
сивого
Коня білували».
«А з чого ж то сивий
згинув?»
«Пані хорували,
За лікарством як
погнали,
То і підірвали».
«То і пані хорувала?
Ах, боже мій, боже!
Що ж? Здорова моя
пані?
Говори, небоже».
«Помоліться, пане,
богу!
День лиш хорували,
А на другий од
пожару
Богу й душу дали!»
«Од пожару?.. Що

такеє?..»

«Просте, пане, діло:

Як зайнявся тік у

пана,

То все погоріло!»

«Пані вмерла, все

згоріло...

Будь здоров, Іване!..»

«А ще ж панна ваша

вдома,

Поверніться, пане!»

«Що ж там, голубе

Іване?

Як там бідна дочка?»

«А нічого, уповила

Хлопця, як

линочка!»

Спом'янув тут

бідний дідич

Чорта і чортицю,

Плюнув з лиха, сів

на бричку:

«Рушай за границю!»

Добре торгувалосьь

Чи в Києві, чи в
Полтаві,
Чи в самій столиці
З мазницею мужик
ходить
Помежи крамниці...
У крамницях, куди
глянеш,
Сріблом-злотом сяє,
Мужикові то й
байдуже:
Він дьогтю питає.
У десятії крамниці
Два купці сиділо...
І в десяту мужик
двері
Відхиляє сміло.
Відхилив:
«Добрідень, люди!» —
І й зачав питати,
Чи нема у них
принаймні
Дьогтю де продати.
А купці
переглянулись,
Стихача сміються;
«Здесь не деготь, —
йому кажуть, —

Дурні продаються!..»
«Добре ж у вас
торгувалось,
Що все розійшлося
І на продаж тільки
два вас
В склепу
зосталося!..»

Лошак

Напосілися злодії
Раз на мужика
І, чи з поля, чи із
стайні
Вкрали лошака.
Мужик ходить,
ломить руки,
На святе дає;
Коли чує — аж у
стану
Лошак його є.
Поклонився
асесорам
Мужик-неборак;
Асесори йому

кажуть!
«Пашол вон, дурак!
На слово ему
поверить!
Экой дуралей!
Приведи для
показанья
Восемь душ людей!»
Мужик ходить,
просить, поїть,
Восьмеро найшов,
Дав попові на
молебень
Та й у стан пішов.
Поклонився
асесорам
Знову неборак.
Асесори знов
говорять:
«Пашол вон, дурак!
Экой чорт сюда
приносит
Этаво хахла!
Суется с сваей
кабылай!..
Есть важней дела!
Придешь после!»
Через тиждень

Знов мужик іде,
Вибирає, поїть
свідків
І у стан веде.
Діла знову в
асесорів,
Гонять мужика.
Став хазяїн, стали
люди —
Нема лошака!
Аж піднявся і
говорить
Іден з-межи них:
«Не відіб'єш ти
коня[ки]
Від тих станових!
А як ще нас разів
кілька
Сюда поведеш,
То будь певний, що й
корову
З дому ізведеш...
Подаруй їм ту
коняку
І не голоси...
А скажи, мов, що
вклепався,
Ще й перепроси!»

І послухав мужик
ради,
Іде до панів:
«Вибачайте, я
вклепався!»
Бух панам до ніг!
«Как же ты, дурак,
не знаєшь,
Что было твое,
Да к чужому
привязался,
Выдал за свое?..»
«Вибачайте,
благороддя,
За вину мою!
Маю жінку і із нею
Років сім жию,
А щоб її який злодій
В стан запакував,
Мусив би-м панам
сказати,
Що ей не впізнав!»

Становий

Гнався постом

засідатель
На чиюсь біду.
Серед річки
заламався
На тонкім льоду.
Б'ються соцькі й
розсильні,
Б'ються рибаки.
Водять шнури край
пролому,
Ості і гаки.
Але йде жидок
убогий,
Пейсами потряс.
«Гирсти-гирсти, —
став питати,
Що таке у вас?»
«Засідатель
утопився,
Господи прости!..
Ходи, жидку, хоть
поможеш
Шнура завести».
«Гирсти! Нащо то
шукати
Людської біди?
Лиш карбованець
наставте —

Вийде сам з води!»

Гусак

Раз у баби
перехідний
Москаль ночував,
Устав рано до
походу
Та й гуску украв.
Доганяє його баба:
«Служба! Почекай!»
«А что, бабушка, мне
скажешь?»
«Та гуску оддай».
«Ах ты, бог мой! Это
гуска?..
Экой я дурак!..
Вазьми, бабка, ей-ей
думал,
Что зто гусак!»

Почому дурні

«Де бував-пробував?
Розкажи, Іване!»
«Та вже де не бував,
Всюди бував, пане!
Був не раз у Криму,
Бував і в Полтаві,
Ходив раз у Москву,
Бував і в Варшаві».
«А почім у Москві
Дурні продаються?»
«Та навгад не скажу,
Які попадуться:
Як мужик — так
мужик, його й не питають,
А пани — все пани,
З ціни не спадають!»

Чи голосна церква

Став у церкві батько
з сином.
Церкву вже кінчали:
Засклепили,
побілили,
Олтар прибивали.
«Слава богу, — каже

батько, —
Спомоглися люди.
Лиш не знати, як то
вона —
Чи голосна буде?
Постій хіба, —
каже, — сину,
Перед образами,
А я піду та для проби
Свисну за
вратами...»
Пішов свиснув разів
кілька,
Назад повертає.
«А що, сину,
голосная?» —
Хлопчину питає.
«Голосная!.. —
хлопець каже, —
Так і б'є луною!..»
«Ану ж, — каже, —
піді свисни,
А тут я постою...»
«Оце але! — каже
хлопець. —
Найшли що
сказати!..
А чи ж я то який

дурень
У церкві свистати!»

Де спійняли?

«А чи знаєш ти,
Романе,
Батько під судом:
Іспійняли неборака
Над чужим
добром...»
«Мого батька?... Де
спійняли?»
Циганчук спитав.
«Таки в нашій ж
коморі —
Бодню розбивав».
«Та в коморі й
горобцеві
Крила одшибеш...
Ні! Пусти-но батька
в поле!
Чи тогді піймеш?»

Не вчорашній

Везе в місто мужик
сіно

Якось проти свята
Та й годує в
капелюсі

Малі шпаченята...
Але їде пан багатий
До костьолу, знати,
Та вже в них натура,
мабуть,

Щоб покепкувати...
Іде звольна та й
питає:

«Co wiesz, Іване?»
Мужик пану

поклонився:

«А що ж? Дрова,
пане...»

«Liesz, galganie!
Wiesz siano!» «То ж пан
самі знають,

Що се сіно, а не
дрова,

Нащо ж пан
питають?»

Закусив пан тлусті

губи:

«Z jakiej wsi?» —

питає...

Мужик підняв

шпаченята

Та й відповідає:

«Всі не всі,

вельможний пане,

Старі повтікали...

Молоді лиш половив

я,

Бо ще не лігали!..»

«Kto najstarszy u was
we wsi?» «Баба Терпелиха:

Пережила стара баба

Всіх дідів до лиха!..»

«Galgan jeste! Kto

was bije?» «А хто ж?

Бугай, пане!

То так і б'є

напропале,

Кого лиш достане!..»

Хтів пан чогось

допитати,

Та й не допитався...

«Co z galganem!

Ruszaj przedzej!» І вперед

погнався...

Привіз в місто
мужик сіно...
Продав його зрання,
Купив собі добру
миску
Драглів на
снідання!..
І сидить собі на возі,
Драглі уплігає...
Аж той самий пан
надходить
Та й його питає:
«Czy nie slychac do
spzedania
Owsa tu, Іване?»
Мужик встав, кругом
обнюхав...
«Ні, не чути, пане!»
І сів знову на
драбині,
Драглі уплігає...
«Czy ty, chłopie, nie
wczorajszy?» Пан його
питає.
«Де вам, пане, я
вчорашній?
Гляньте на всі боки:
То мені вже оце буде

Тридцять і два
роки!»

Козацька міра

Зайшов козак до
коршомки.
«Здоров, орендарю!
А налий-но мені,-
каже, —
Горілачі чару!»
Налив Мошко одну
чару,
Козак вихиляє.
Вихиляє, не ковтає,
Іще підставляє.
Налив другу, козак
хилить,
Разом дві ковтає
Та й жидові коло
шинку
Трояка кидає.
Підійняв жид,
подивився...
«Гирсти, як то буде?!
В мене кожна по три

гроші
Пили добрі люди!»
«Мовчи, жиде
бородатий,
Тебе не питають.
У нас, — каже, —
запорожці
Свою міру мають.
Не першина нашим
пити,
Пили ми немало,
А у губу за три гроші
Більше не влізало!..»

Рабині запорожець

Читав рабин свої
книги
Двадцять і сім років,
Перечитав всіх
талмудів
І усіх пророків...
Читав двадцять і сім
років,
Ні з ким ані слова!..
З ним не сміла

говорити

Й сама рабинова.
І чи то він свою мову
За той час забувся,
Чи з великої науки
З розуму схибнувся,
А як вийшов уже на

світ

Жидовучити,
Він зачав уже на

мигах

З нею говорити!..
Чудуються,

дивуються

Жиди бородаті —
І давай по цілм світі
Гонців розсилати!
Ганяються гонці

всюди,

Мудрих зволікають;
Та щось мови його й

мудрі

Не дуже втинають.
Але іде запорожець
Та й почав питати:
«А що у вас,

жиденята,

Доброго чувати?..»

Жиди й кажуть
козакові:
«Таке й таке діло!..»
«Ет! Дурні ви,
жиденята! —
Козак каже сміло. —
А скажіть-но, —
каже, — тому
Величному пану,
Що я із ним хоть і
зараз
До розмови стану!..»
Пішли жиди до
рабина,
Разом повклякали,
Доткнулися його
капців,
З страхом запитали,
Чи звелить він
козакові
Мовити з собою...
Рабин тільки
подивився,
Махнув бородою...
І вернулись
жиденята
Козака просити,
Щоби козак із

рабином
Ішов говорити...
Прийшов козак,
поклонився,
Рабина вігає...
Але рабин встає з
крісла,
Палець наставляє...
Наставляє — біс то
знає,
Чого рабин хоче!..
Але козак йому
сунув
Аж два перед очі!..
Кивнув рабин
головою,
Махнув бородою;
Показує йому вгору
Правою рукою!..
«Він угору! Тра
донизу!» —
Козак розважає
І нагнувся і рукою
В землю утикає!..
Махнув рабин
головою,
Подивився всюди
І складає собі руки

Наохрест на груди!..
Тогді козак
приступився —
Як заїде в пику!..
Ціле місто
зворухнулось
З галасу та крику!..
Але рабин знов
спокійно
Махнув бородою!
Поклонився козакові,
Пішов з жидовою.
Приступили
жиденята,
Рабина питали:
«Що пан рабин з
запорожцем
Розмовляти мали?»
І сів рабин коло
школи
Та й став говорити:
«Я питався: хто б
тебе мав
Такий сотворити?..»
А він мало так
казати:
«Що питати много?
Той мене мав

сотворити,
Хто тебе самого!..»
Я, герехт! Що
правда, правда!
Я ще був питати:
Хто б то був, що мав
над нами
Небо збудувати?
А воно пак так
розумно
Мені відказало:
«Той і небо, хто і
землю
Сотворити мало!..»
Я ще був йому
казати,
Що бог не гнівливий,
А воно мені сказало,
Що і
справедливий!..»
Підступили й наші
люди,
Козака питали:
«А що то ви із
рабином
Розмовляти мали?..»
«А що ж, люди? Та
жид жидом!

Я лиш показався,
А він пальцем вже до
ока
Мені добирався...
Та мене-то не
схитрити,
Знаю чого хоче,
Та йому аж два
козацьких
Сунув перед очі!..
Видить рабин — не
злякає!
«Повішаю!» — каже.
А я тебе, йому кажу,
Закопаю, враже!
А він каже: «Зв'яжу
руки!»
Чи чули огиду?..
А я його за то в пику:
«Брешеш, скурвий
жиду!...»

Що рабин робить?

Випив мужик
півкватирки,

Хлібом заїдає.
А жид ходить коло
шинку,
Борухи співає.
«Чи є, Мошку, у вас
рабин?» —
Став мужик питати.
А жид: «Гирсти! А
чому ж нам
Рабина не мати?»
«А розумний у вас
рабин?»
Жид аж вийшов з
себе:
«Та вже ж, —
каже, — розумніший,
Мужику, за тебе!..»
«А що ж рабин у вас
робить?
Що він поробляє?»
«Що він робить? Все
читає...
Читає... читає».
«А коли ж він
спочиває,
Як все коло
книжки?»
«Спочиває дуже

мало

Або ані кришки.

Он привик, бач, коло

книжки

День і ніч сидіти».

«А як же ж то,

орендарю,

У рабина діти?»

«Та тим глупством у

нас рабин

Себе не займає:

Єсть такий там у

рабина,

Що за дітей дбає».

Мошко і Сура

«Щоб ти мені, Сура,
Здоровенька була!..»

«А ти ж, Мошку,

як?»

«Я вже буду й так!..»

Два рабини

Два рабини на
коршомці
Зашабашували,
Одправили борухати,
За стіл посідали.
На кожному
лапсардаки,
Шапка шабашкова,
Сидять собі коло
столу,
Жоден — ані слова.
Аж приходить
чоловік наш,
Кварту набирає.
«А хто то в вас,
орендарю?» —
Шинкаря питає.
«І то рабин, і то
рабин!» —
Шинкар обіззався.
«Чому ж вони не
говорять?» —
Чоловік спитався.
«Ет, Іванцю, —
жидок каже, —
Нащо то питати!
Що розумні такі

люди
Мають розмовляти?
Що один з них добре
знає,
То і другий знає,
А чого один не
знає —
І другий не знає».

Бородатий хусит

На підсінні в малій
хаті
Сидить старий хусит,
Вопівночі над
талмудом
Бородою трусить.
І, як рабин,
зачитався,
Читає, читає!..
А з підсіння
запорожець
В вікно заглядає...
Заглядає та гадає,
Чим би поживитись;
Але в жида всюди

голо,
Куди подивитись.
Тільки сам він
бородатий,
Борода до пупа,
Та книжок його
поганих
Кругом ціла купа...
Замишляє
запорожець
Жида підголоти
І що раз, то
голосніше
Почав говорити:
«Хто-но тільки
великую
Бороду кохає,
Той ніколи великого
Розуму не має!»
Чує хусит бородатий,
Перестав читати...
А тут йому
голосніше
Хтось почав казати:
«Хто-но тільки
великую
Бороду кохає,
Той ніколи великого

Розуму не має!..»
Подивився жид на
себе,
Бородою трусить:
«Гирсти? Як то? То я
дурень?
Дурень старий
хусит?»
І до свічки
бородою!..
Спалив половину...
Але знов він чує
голос
В ту ж саму годину!..
Знов борода над
свічкою
Запалахкотіла
І в минуті щезла з
димом
До самого тіла!..
Засміявся
запорожець,
Пішов собі спати...
Але хусит сидить,
бідний,
Та й став розважати:
«Правду воно
говорило,

Правду пак казало,
Бо й я з своїм
бородою
Розуму не мало!..
Борода такого мати,
Так його любити...
І над свічком, над
тим свічком
До губа спалити!..
Ах, веймир! Що
Сура скаже?
Що всі люди
скажуть?..
Ото дурень старий
хусит!
Ще й з руком
покажуть...»

Аршин

Іде Мошко через ліс,
Аж вовк вибігає;
Мошко скочив на
пеньок,
Аршин підіймає.
І аршином навісний

До вовка цілється —
Аж тут — трах! —
із-за корчів
Бахнула рушниця.
Бідний Мошко як
стояв,
Так і затрусився
Та із пеньку сторчака
В рів і покотився.
От ті вовка потягли,
Покинули жида...
Але якось у рові
Одійшла огида.
І зводиться стихача,
Аршин підймає,
Оглядає здалеки
Та й сам промовляє:
«Вісім, — каже, —
ліг ходив
Я з тобою шити,
А все-таки я не знав,
Що ти був набитий».

Масло

Вивіз Лейба горщик

масла

В місто продавати

Та й пішов собі на

ринок

Купця відпитати.

А чоловік коло воза

Чекає, чекає.

Далі випив

півкватирки,

Масло добуває...

Добув масла, достав

хліба,

Засів та й балує.

Де побачить

христянина —

Просить та й годує.

З'їли масло добрі

люди,

Що тоді робити?..

Б'є він горщик коло

воза,

А сам іде пити.

Підпив собі, як

годиться,

Назад повертає.

Коли гляне — коло

воза

Лейба умліває.

Умліває, ломить
руки
І плечима ниже,
А собачка невеличка
Черепочки лиже.
«Лихо мамі твому,
гицлю!
Де ся масло діло?»
«Лихо мамі!.. Таже
бачиш,
Що песеня з'їло!»
«Брешеш, гицлю,
десять фунтів
Було в масла мого.
Гицлю ти!.. Й само
собачку
Не заважить того!»
І пійняв жид ту
собачку,
На ваги чіпляє,
А собачка десять
фунтів
Ледве дотягає.
«Видиш, гицлю? То
собачка!
Де ж ся масло діло?»
«Де ж ся масло його
діло?»

Таж песеня з'їло!»
«Ну нехай собачку
— масло!..
Де ж собачку
буде?..»
«Де ж собачка —
таже онде!
Видять добрі люди!»
«Ну нехай воно
собачку!
Де ж ся масло діло?»
«Все де масло та де
масло!
Таж песеня з'їло!..»
«Що з тобою
говорити?
Лихо мамі твому!
Сідай уже, сідай,
гицлю,
Та вези додому!..»

Куций

Ходить піп коло
крамниці
Та й чогось питає.

Аж до нього такий
хитрий
Жидок підбігає:
«Добродзею,
добродзею!» —
Просить почекаати
Та й новому
ножикові
Ім'я яке дати.
А той, довго не
гадавши,
Казав ніжик дати,
Зламав його та й
каже:
«Куцим будеш
звати!..»

Циган з хроном

З копійкою циганчук
По ярмарку ходить
І купив би, може, що,
Та все не знаходить.
Усе таке дороге,
А в нього копійка,
По копійці тільки

хрін

Продає жидівка.

Мнявся бідний

циганчук,

Далі, що робити?

Без гостинця ж не

їти,

Треба щось купити!

До жидівки і побіг,

Купив того хрону,

За пазуху положив

Та й пішов додому.

От удома циганчук

Свіжий хрін смакує,

В носі крутить та

вертить,

Сльози не вгамує.

А все-таки неборак

Хрону не кидає,

Іскривився, плаче,

їсть

Та все примовляє:

«Плачте, очі навісні,

Щоб повилзали!..

Таже ж бачили самі,

Що ви купували!..»

А не халасуй!

«Ото, тату, маєм
воду, —
Каже циганчук, —
А якби нам іще сиру
Та муки до рук —
Наварили б
вареників,
Сіли край стола...»
Тут старому вже по
горлі
Слинка потекла...
«А якби нам іще
масла,
Отоді балуй!»
Тут старий його
фандою:
«А не халасуй!»

Місяць

Нічка тиха, зорі
свігять,
А мороз крепить;

Циган сина до місяця
Лицем становить.
«Отак, сину мій
Романе!
Отак, дурню, стій
Та з пазухи вийми
руки,
До місяця грій!..»
Стоїть бідне
циганятко,
Холод каменить,
А старий пішов до
хати
Людей туманить.
Витуманив кусок
сала,
Хліба бохунець,
Вийшов з хати та до
сина —
Син як камінець.
«Ой місяцю! —
циган каже.
Жаль твої краси!
Ти лиш світиш, а не
грієш,
Дармо хліб їси».

Циган на толоці

Вийшов циган на
толоку,
Косить, бідний,
косить —
А господар обідати
Цигана не просить,
А дав чарки
понюхати,
Хліба закусити
Та й знов таки
заставляє
Цигана косити.
І скривився
циганюга,
Косить, бідний,
косить,
А господар
полуднати
Цигана не просить.
А знов чарки
понюхати,
Хліба закусити
Та й знов таки
заставляє
Цигана косити.

Ізнемігся бідний
циган,
Косить і не косить,
Аж під вечір пан
господар
Вечеряти просить.
Просить його до
світлиці,
Садить на посаді,
Наливає чарку,
другу...
Такий циган радий!..
От подали
сироватку,
Циган уплігає,
Аж тут кума
вареники
З печі висуває.
Кинув циган
сироватку,
До другого взявся.
Лигав-лигав
вареники,
Аж розперезався.
Далі годі! Сидить
циган,
Тільки поглядає,
Аж тут кума

поросятко
З печі висуває.
Гекнув циган — та й
із хати,
Не хоче і ждати:
«Вміли, — каже, —
наварити —
Не вміли подати!»

Циганський кінь

Вивів циган на
ярмарок
Коня продавати...
Посходились
ярмаркові,
Стали оглядати...
Оглядають — кінь,
як сокіл,
І ганчі не має!
А сам циган кругом
ходить
Та все примовляє:
«Що конина, то
конина!..
А щоб язик мала,

То вона б вам, люди
добрі,
Всю правду
сказала!»
Купив якийсь ту
конину,
Дома оглядає!..
Аж конина його
справді
Язика не має...

Спасибі

Сидить циган на
городі
Темненької ночки,
До блискавки
вибирає
Чужі огірочки.
Та все собі
промовляє:
«Блисни, боже,
блисни!»
А господар його
ззаду
Як вилами свисне!..

«А сто бісів в твого
батька
Та у твої груди,
Розкрадати мою
працю!..
А що тепер буде?..»
«Ой батечку,
голубчику,
Чиніте, що знайте,
Тільки прошу вас,
панотче,
За пліг не кидайте!»
«Оже ж кину!» —
«Бійтесь бога!..»
«Кину, бісів сину!»
Підняв цигана на
руки
Та й через пліг
кинув.
Тоді циган
підійнявся
Та як зарегоче:
«Мені того й
бракувало...
Спасибі, панотче!»

Що до кого

«Хто йде їсти?» —
пан питає.

«Я йду!» — циган
каже.

«Хто йде жати?» —
пан питає.

«То громада скаже!»

Циганський похорон

У цигана вмерла
мати,
Нічого діяти!..
Іде циган до
батюшки,
Просить поховати.
«А як хочеш
поховати?
Може,
по-циганськи?»
«Ні, батюшка, прошу
таки
Вже
по-християнськи!»

«Та то буде рублів
десять
Тебе коштувати!»
«О, нічого то,
панотче!
В нас дорожча
мати!»
Поховав піп
циганиху,
За гроші питає...
Аж тут йому
сороківку
Циган витягає.
«Сороківку? — піп
питає. —
А то ж твоя мати!
А ти ж за ню рублів
десять
Обіцявся дати!»
«Рублів десять!.. —
циган каже.
За трупа гнилого!..
Та вона не варта була
І живою того!..»

Воли